

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **E. P.**, bývajúcej v M., zastúpenej JUDr. M. D., advokátom v B., proti žalovanému **I. K.**, bývajúcemu v B.B., **o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam**, vedenej na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp.zn. 13 C 46/2009, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 21. mája 2010 sp.zn. 13 Co 104/2010 rozhodol

t a k t o :

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici z 21. mája 2010 sp.zn. 13 Co 104/2010 v zmeňujúcom výroku o trovách konania **z r u š u j e** a vec mu v rozsahu zrušenia vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Banská Bystrica rozsudkom z 11. januára 2010 č.k. 13 C 46/2009-139 rozhodol tak, že podielové spoluvlastníctvo žalobkyne v X a žalovaného v X. k pozemkom č. KN X. parcely č. X.-zastavané plochy a nádvoría o výmere X. m², k pozemku č. KN X. parcely č. X.-záhrady o výmere X. m² a k stavbe – rodinný dom súp. č. X., postavený na parcele č. X., zapísané na LV č. X. pre kat. úz. B., vedený na Správe katastra B. zrušil predajom nehnuteľností s tým, že výťažok predaja bude rozdelený medzi žalobkyňu a žalovaného vo výške ich spoluvlastníckeho podielu. Žalovanému uložil povinnosť nahradiť žalobkyni 5 803,23 € trov konania na účet právneho zástupcu žalobkyne v lehote do 15 dní od právoplatnosti rozsudku. Okresný súd svoje rozhodnutie zdôvodnil zisteným skutkovým stavom a ustanovením § 142 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Pri rozhodovaní o náhrade trov konania vychádzal z ustanovenia § 142 ods. 1 O.s.p., pričom žalobkyňu ako účastníčku v spore považoval za úspešnú a preto jej priznal náhradu trov konania voči žalovanému, ktorý úspešný v konaní nebol.

Krajský súd v Banskej Bystrici na odvolanie žalovaného proti výroku rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým bolo rozhodnuté o náhrade trov konania, uznesením z 21. mája 2010 sp.zn. 13 Co 104/2010 rozhodol tak, že rozsudok okresného súdu v časti, v ktorej uložil žalovanému nahradiť žalobkyňi trovy konania, zmenil tak, že žiadny z účastníkov nemá právo na náhradu trov prvostupňového konania, vo zvyšku zostáva rozsudok nedotknutý. Krajský súd zároveň priznal žalovanému oslobodenie od súdnych poplatkov. V dôvodoch svojho rozhodnutia poukázal na to, že žalobkyňa a žalovaný v priebehu konania vyhlásili, že nechcú zostať výlučnými vlastníkami spoločných nehnuteľností a súhlasia s ich predajom. Okresný súd preto rozhodol o zrušení spoluvlastníctva k času predaja veci. Do tejto doby trvá spoluvlastníctvo. Bude potom na ktoromkoľvek z účastníkov, aby požiadal exekútora o predaj ich spoločného majetku. Za takéhoto skutkového stavu preto podľa názoru odvolacieho súdu nemožno mať za to, že žalobkyňa bola v konaní úspešná. Odvolací súd zmenil výrok rozsudku o náhrade trov konania a rozhodol, že žiadny z účastníkov nemá právo na náhradu trov prvostupňového konania.

Na základe podnetu žalobkyne podal proti zmeňujúcemu výroku uznesenia odvolacieho súdu mimoriadne dovolanie generálny prokurátor Slovenskej republiky. Navrhol, aby dovolací súd uznesenie odvolacieho súdu v napadnutom výroku zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Podľa mimoriadneho dovolateľa bol napadnutým uznesením porušený zákon, pričom ochranu práv a zákonom chránených záujmov žalobkyne nie je možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami. Mimoriadne dovolanie odôvodnil citáciou § 1, § 3, § 18, § 140 ods. 1, § 142 ods. 1, § 153 ods. 1, § 157 ods. 2, § 167 ods. 2, § 220 O.s.p., § 141 ods. 1, § 142 ods. 1 Občianskeho zákonníka majúc za to, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 písm.c/ O.s.p.) v súvislosti s aplikáciou ustanovenia § 142 ods. 1 O.s.p. Uviedol, že odvolací súd sa nestotožnil s právnym posúdením okresným súdom, t.j. aplikáciou § 142 ods. 1 O.s.p., ale v dôvodoch napadnutého uznesenia neuviedol, podľa ktorého ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku zmenil prvostupňové rozhodnutie o priznaní náhrady trov prvostupňového konania. Zároveň namietal, že konanie je postihnuté inou vadou, majúcou za následok nesprávne rozhodnutie odvolacieho súdu (§ 243f ods. 1 písm.b/ O.s.p.), keďže rozhodnutie odvolacieho súdu je nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov.

Žalobkyňa navrhla mimoriadnemu dovolaniu vyhovieť.

Žalovaný nesúhlasil s mimoriadnym dovolaním.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd rozhodujúci o mimoriadnom dovolaní (§ 10a ods. 3 O.s.p.) po zistení, že tento opravný prostriedok podal včas generálny prokurátor Slovenskej republiky (§ 243g O.s.p.) na základe podnetu účastníčky konania (§ 243e ods. 1 a 2 O.s.p.) bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243a ods. 1 O.s.p.), preskúmal napadnuté uznesenie odvolacieho súdu v rozsahu podľa § 243i ods. 2 O.s.p. a § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie je opodstatnené.

V zmysle § 243f ods. 1 O.s.p. môže byť mimoriadne dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom mimoriadneho dovolania, ale i v mimoriadnom dovolaní uplatnenými dovolacími dôvodmi. Obligatórne (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p., pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Vzhľadom na túto zákonnú povinnosť dovolací súd predovšetkým skúmal existenciu väd vymedzených v § 237 O.s.p. a iných väd, pričom zistil, že konanie pred odvolacím súdom je postihnuté vadou vyplývajúcou z ustanovenia § 237 písm.f/ O.s.p. spočívajúcou v odňatí možnosti účastníkovi riadne konať pred súdom.

Podľa § 237 písm.f/ O.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Vada konania vymedzená v citovanom ustanovení § 237 písm.f/ O.s.p. je vo svojej podstate porušením základného práva účastníka súdneho konania na spravodlivý proces, ktoré právo zaručujú v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky okrem zákonov aj čl. 46 a nasl. Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (oznámenie Ministerstva zahraničných vecí ČSFR č. 209/1992 Zb.). Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva napr. Ruiz Torija c/a Španielsko z 9. decembra 1994, Séria A, č. 303-A), Komisie (napr. stanovisko vo veci E.R.T. c/a Španielsko z roku 1993, sťažnosť č. 18390/91) a Ústavného súdu Slovenskej republiky (nález z 12. mája 2004 sp.zn. I. ÚS 226/2003), treba za porušenie práva na spravodlivé súdne

konanie považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Požiadavka na riadne odôvodnenie rozsudku vo vnútroštátnych podmienkach Slovenskej republiky ustanovuje § 157 ods. 2 O.s.p., ktoré sa vzťahuje v zmysle § 167 ods. 2 O.s.p. aj na rozhodnutie vydané vo forme uznesenia.

Povinnosť súdu riadne odôvodniť rozhodnutie je odrazom práva účastníka na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktoré sa vysporiadava aj so špecifickými námietkami účastníka; porušením uvedeného práva účastníka na jednej strane a povinnosti súdu na druhej strane sa účastníkovi konania (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite, skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu (v rovine polemiky i s jeho dôvodmi) v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov a teda sa mu odníma možnosť konať pred súdom.

Podľa názoru dovolacieho súdu bolo v prejednáwanej veci takouto vadou postihnuté konanie pred odvolacím súdom.

Odvolací súd odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o priznanej náhrade trov konania bez bližšieho zdôvodnenia zmenil i napriek tomu, že požiadavka vyplývajúca z ustanovenia § 157 ods. 2 O.s.p. platí aj pre odvolacie konanie (§ 211 ods. 2 O.s.p.). Aj v prípade odôvodnenia výroku o trovách konania je povinnosťou odvolacieho súdu uviesť, z akých úvah pri rozhodovaní o trovách konania vychádzal a ktorými zákonnými ustanoveniami sa pri rozhodovaní riadil. Odvolací súd túto povinnosť nespĺnil, keďže v dôvodoch svojho rozhodnutia len stručne poukázal na skutkový stav zistený súdom prvého stupňa, z ktorého (bez bližšieho zdôvodnenia) vyvodil odlišný právny záver v posúdení otázky úspechu (neúspechu) žalobkyne v konaní.

Nedostatok alebo nezrozumiteľnosť dôvodov rozhodnutia predstavuje závažné procesné pochybenie súdu, spočívajúce v odňatí možnosti konať pred súdom (§ 237 písm.f/ O.s.p.), na ktoré je dovolací súd povinný prihliadnúť z úradnej povinnosti (§ 242 ods. 1 O.s.p.). Vzhľadom na dôvody, ktoré viedli k potrebe zrušiť napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, nezaoberal sa dovolací súd ďalšími námietkami generálneho prokurátora Slovenskej republiky uvedenými v mimoriadnom dovolaní.

Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie odvolacieho súdu v napadnutom výroku zrušil a vec mu v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1 O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne aj o trovách dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 27. júla 2011

JUDr. Eva Sakálová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová